

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van de Vrije Basisschool voor Buitengewoon Onderwijs De Brug te Beringen

Hoofdstructuur bubao

	Instellingsnummer	26294
	Instelling	Vrije Basisschool voor Buitengewoon Onderwijs De Brug
directeur		Carine THEUNIS
adres		Maasheide - 3580 BERINGEN
telefoon		011-42.63.28
fax		011-43.44.83
e-mail		directie@debrugberingen.be
website/URL		www.debrugberingen.be
	Bestuur van de instelling	972968 - De Brug te BERINGEN
adres		Maasheide - 3580 BERINGEN
	Scholengemeenschap	118935 - Vrij Basisonderwijs Beringen te BERINGEN
adres		Koerselsesteenweg 25 - 3580 BERINGEN
	CLB	114901 - Vrij CLB West - Limburg
adres		Sint-Catharinastraat 8 - 3580 BERINGEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	10/01/2012, 11/01/2012, 12/01/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	12/01/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	14/02/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Ludo Coenen
	Teamleden	Cris Hens Erik Kortleven Frieda Thiels
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Nederlands - communicatie en taal	7
3.2 Wereldoriëntatie	8
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	10
4.1 Professionalisering	10
4.2 Evaluatie	11
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	11
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	12
6.1 Wat doet de school goed?	12
6.2 Wat kan de school verbeteren?	13
6.3 Wat moet de school verbeteren?	14
7. ADVIES	14
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	14

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Basisschool *De Brug* organiseert in Beringen buitengewoon onderwijs in de types 1, 2 en 8. Recent startte ze ook een autiwerking op. *De Brug* is een groeischool die uit haar voegen barst en daarom met een wachtlijst werkt. Later dit jaar opent de school in de deelgemeente Paal een tweede vestigingsplaats. Het is de bedoeling dat de volledige type 2-afdeling er op termijn onderdak vindt. Dat biedt wellicht soelaas, maar om kwaliteitsvol onderwijs te kunnen waarborgen blijft het ook nadien noodzakelijk om het inschrijvingsbeleid voor de beide vestigingen af te stemmen op de infrastructuur en de accommodatie.

De Brug blijkt overigens een efficiënt georganiseerde en degelijk aangestuurde school te zijn. Zo werkt ze met duidelijke procedures en afspraken. Onder meer de wijze waarop de school de teamleden inzet om kinderen extra te ondersteunen, toont dat aan. Ook illustratief zijn de langetermijnkeuzes die de school maakt om haar werking te verbeteren. Dat doet ze in stappen. Het bevorderen van de deskundigheid van het team en van de individuele teamleden vormt hiervoor een hoeksteen. Dit gebeurt op een degelijke wijze via nascholing en dikwijls ook via ondersteuning teneinde vernieuwingen of veranderingen door te voeren. Het maken van die keuzes kan zelfs nog aan kracht winnen door ze ook te baseren op het analyseren en interpreteren van onderwijsopbrengsten en zo te investeren in een nog betere kwaliteitszorg.

Minstens zo belangrijk als de adequate organisatie en aansturing is het enthousiaste team dat zichzelf in vraag durf te stellen en dat vernieuwingsbereid is. De beleidskeuzes en de wijze waarop die gemaakt worden, staven dat. Het is bovendien een troef dat door het typegebonden overleg iedereen gelijkgericht denkt over onderwijs aan deze kinderen en ernaar handelt. Daarin kan de school nog evolueren. Dat de kinderen zich goed moeten voelen is voor alle teamleden de basis. De rustige en gedisciplineerde werksfeer, de respectvolle omgang en de duidelijke school- en klasafspraken zorgen dan ook voor een aangenaam en gestructureerd leer- en leefklimaat.

In de type 2-afdeling manifesteert zich een gezamenlijke doelgerichtheid in denken en handelen vanuit een sterk geïndividualiseerde handelingsplanning. Voor de onderzochte leergebieden communicatie en taal/Nederlands en wereldoriëntatie zijn de decretale ontwikkelingsdoelen het richtsnoer om met vooral individuele trajecten tegemoet te komen aan de noden van ieder kind. De teamleden zetten ook alles in op het bevorderen van de zelfstandigheid, de zelfredzaamheid en de maatschappelijke weerbaarheid van iedere kleuter, iedere leerling. Hoewel voor wereldoriëntatie vanuit de consequent gevolgde handelingsplanning de klemtoon ligt op zelfredzaamheid, is het wel aangewezen dat het type 2-team voor de leergroepen afspraken maakt over een doorgaande lijn voor sommige andere leerinhouden van wereldoriëntatie. Dit leidt voor type 2 tot een gunstig advies voor beide leergebieden.

Het gelijkgerichte denken en handelen over onderwijs laat zich in types 1 en 8 het best vatten als een eerder leerstofgerichte benadering. Dat blijkt uit het erkenningsonderzoek voor de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie in deze school. De grote, expliciete bekommernis voor technische aspecten zoals spelling en lezen is daar een voorbeeld van. Die doelgerichte aandacht is er veel minder voor de domeinen luisteren en spreken en voor het doelbewust bevorderen van de taalvaardigheid van de kinderen. De nieuwe type-eigen visieteksten gaan daar wel van uit. De school wil ook werk maken van deze fundamentele bijsturing. Daarbij wordt het cruciaal om veel aandacht te besteden aan de afstemming van de bijgestelde visie op de praktijk en aan de opvolging daarvan. De knappe initiatieven om het leesplezier van de kinderen te verhogen, zijn al een eerste aanzet. De autigroepen kenmerken zich door een specifieke pedagogisch-didactische aanpak van de leerlingen vanuit een aangepast klasmanagement en een functionele klasorganisatie.

De school werkt voor Nederlands volgens het verplichte proces van handelingsplanning. Sterk daarin zijn zowel de gedegen en brede beeldvorming als de doelgerichte selectie van ontwikkelingsdoelen en een daarop gebaseerde leerlijn van tussendoelen. De school

werkt voor dit leergebied met vrij homogeen samengestelde niveaugroepen. De specifieke zorgvraag leidt vanuit de evaluatiegegevens wel nog minder tot een individuele doelenselectie en een persoonlijk leertraject waaraan alle kindbetrokkenen samen tegemoetkomen. De wijze waarop in de afdelingen type 1 en 8 werkt aan Nederlands leidt tot een gunstig advies.

Realiseren de teams van type 1 en 8 voor Nederlands de decretaal opgelegde handelingsplanning, dan is dit niet het geval voor het leergebied wereldoriëntatie. Hoewel er dankzij een ruim gamma van thema's, projecten, uitstappen en openluchtklassen veel kansen zijn voor het ontdekken van de wereld, geven de leerkrachten een persoonlijke invulling aan dit leergebied, die doorgaans vooral kennisgericht is. Een gedegen beeld van de beginsituatie die de doelenselectie aanstuurt, het gebruik van de decretale ontwikkelingsdoelen als het richtsnoer daarvoor, en een doorgaande lijn in de leerinhouden, zijn evenwel te weinig het uitgangspunt voor een samenhangende aanpak. Beide teams zijn zich ervan bewust dat wereldoriëntatie fundamenteel moet worden bijgestuurd. Daarom is het een schoolprioriteit om dit leergebied voor beide afdelingen planmatig te optimaliseren. De inspectie besluit voor de types 1 en 8 tot een gunstig advies voor wereldoriëntatie voor dit en de volgende twee jaren.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Leergebieden in de focus

Nederlands -
communicatie en taal -
communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal

wereldoriëntatie -
wereldoriëntatie: dovenscultuur

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Nederlands - communicatie en taal

Voldoet

Motivering

- De schoolcompositie van *De Brug* is 'gekleurd'. In type 1 is ca. 2/3 van de kinderen van allochtone herkomst, in type 8 is dit 1/3. De verschillende verhouding duidt de school onder meer vanuit taalachterstandsproblemen en taalontwikkelingsstoornissen bij de kinderen.
- De school toont aan dat ze via de handelingsplanning en met de ontwikkelingsdoelen als richtsnoer beantwoordt aan de inspanningsverplichting voor het leergebied Nederlands in de types 1 en 8 en voor het leergebied communicatie en taal in type 2.
- De school herijkt vorig schooljaar de korte- en langetermijnambities voor Nederlands/taal en communicatie in type-eigen visieteksten. Met de focus op het communicatieve en functionele luik spoort de school met de kerngedachten bij de ontwikkelingsdoelen. Er is nog een verschil tussen de beleidsmatige verwachtingen en de klaspraktijk. Het is de bedoeling om trajectmatig deze uitgangspunten te implementeren.
- De school investeert voor zowel de nieuwe als de eigen leerlingen in een brede beeldvorming en beginsituatieanalyse. Dit gebeurt op basis van verslagen, gesprekken, gestandaardiseerde tests, screenings, toetsen en/of observaties. Deze beginsituatieanalyse vormt het uitgangspunt voor een passend onderwijsleeraanbod en onderwijsleerproces. Met het oog op de klassenraden stellen de kindbetrokken teamleden de beeldvorming van de leerlingen bij om tot een nieuwe beginsituatie te komen.
- De klassenraad werkt voor ieder kind vanuit drie zorgvraagtypes: naar de juiste groep, naar gepaste additionele hulp en naar specifieke noden. De klassenraad deelt de leerlingen in typegebonden leer- en leefgroepen in. Uitzonderlijk veranderen leerlingen ook tijdens het schooljaar van groep. In type 1 en type 8 zijn de groepen in eerste instantie taalhomogeen samengesteld. De klassenraad beslist ook over additionele hulp.
- In functie van het groepshandelingsplan gaat de klassenraad voor de afbakening van het aanbod uit van de leerlijn die het team voor dit leergebied uitwerkte aan de hand van de ontwikkelingsdoelen. De raad bepaalt een doelgerichte **selectie van relevante en passende ontwikkelingsdoelen** en/of eindtermen voor Nederlands/communicatie en taal voor alle specifieke doelgroepen en de opvolging ervan. Op die manier bewaakt het team ook de continuïteit en de gradatie van de leerinhouden.
- De individuele doelenselectie en de zorgvraag naar specifieke noden is voor de type 1- en 8-leerlingen doorgaans weinig concreet. Wel zet het ondersteunende teamlid discipline-eigen doelen en een dito aanpak voorop in het individueel handelingsplan.
- De **voorbereiding** gebeurt door de leerkracht, zo nodig aangestuurd vanuit het frequente en regelmatige teamoverleg. Op basis van de doelenselectie wendt de groepsleerkracht in mindere of meerdere mate een afgesproken onderwijsleerpakket aan, aangevuld met een zelfsamengesteld aanbod dat invulling moet geven aan de vooropgestelde doelen. Het is niet altijd duidelijk hoe de kindbetrokkenen 'samen' tegemoetkomen aan de zorgvraag.
- Het team werkte voor type 1 en voor type 8 een visie uit voor dyslexie en dysorthografie. Dit leidde tot een protocol dat voorziet in compenserende en dispenserende maatregelen en in additionele ondersteuning.

- In de type 2-groepen is het taalonderwijs sterk functioneel en gedifferentieerd. Het team werkt met geïndividualiseerde trajecten en legt het accent op functionele communicatievaardigheden. Differentiatie in de groep zelf is een uitgangspunt dat leidt naar een doordachte aanpak met subniveaugroepen. Het team maakt werk van compenserende maatregelen door het aanbieden van alternatieve communicatiestrategieën zoals het spreken met ondersteuning van gebaren en het pictolezen.
- De teams van type 1 en 8 opteren voor een veeleer groepsgerichte aanpak. Toch leidt dit niet altijd tot een doordachte en 'voordachte' onderwijsleersituatie met optimaal gebruik van middelen, groepeerings- en werkvormen. In type 1 en vooral in type 8 staat de leerstof centraal. Dit is voor dit type ingegeven vanuit het streven ieder kind maximale mogelijkheden te bieden in het secundair onderwijs. Of dat zo is, is niet duidelijk omdat de school daarover slechts beperkte gegevens kan voorleggen.
- Er is wekelijks of tweewekelijks structureel overleg over onder meer de praktische afstemming van de additionele ondersteuning van kinderen. Er gelden duidelijke afspraken, vastgelegd in werkroosters.
- Een van de schoolprioriteiten is het creëren van meer leesplezier. Een werkgroep bereidt acties voor, voorziet in materiaal en sensibiliseert en informeert de leerkrachten. Initiatieven zoals de leeskaart, voorlezen, de boeken- en de gedichtenweek zijn knappe voorbeelden. Teamleden ervaren dit als sterk en positief en kunnen ook effecten omschrijven.
- Voor de **uitvoering** verkiezen de leerkrachten in type 1 en type 8 doorgaans voor een sterk gestuurde klassikale en programmagerichte onderwijsaanpak. Er zijn weinig kansen voor interactie tussen leerlingen en voor leerlingeninitiatief. Hoewel taalvaardigheidsontwikkeling een actie is van het schooleigen gelijkeonderwijs-kansenbeleid, zijn daarvan weinig sporen te vinden in de klaspraktijk. De dag- of weekplanningen vermelden haast geen doelen voor de domeinen spreken en luisteren, ook niet in activiteiten voor andere leergebieden. De impliciete visie op en de uitvoering van dit leergebied krijgt een sterk technisch-cognitieve invulling. De differentiatie verloopt doorgaans momentaan.
- In de autiklasjes hanteren de leerkrachten een specifieke pedagogisch-didactische aanpak voor leerlingen met autismespectrumstoornissen (ASS), met een aangepast klasmanagement en een functionele klasorganisatie.
- Via methodegebonden en vooral zelfgemaakte toetsen meten de groepsleerkrachten in de types 1 en 8 de leervorderingen. Resultaten van gestandaardiseerde tests voor de technisch-cognitieve aspecten van dit leergebied en de bevindingen van de paramedici en bijzondere leermeesters maken ook deel uit van de **evaluatie**. Voor de domeinen luisteren en spreken beoordelen de leerkrachten de evolutie vanuit persoonlijke perceptie en volgens een zelfontworpen schaal. Resultaten van deze evaluaties vormen de nieuwe beginsituatie voor de klassenraad.
- In type 2 gebeurt de evaluatie via vooral gerichte observaties op basis van de leerlijnen die het team bespreekt in de klassenraad.

3.2 Wereldoriëntatie

Voldoet voor type 2

Voldoet niet voor types 1 en 8

Motivering

- De school toont voor de afdeling type 2 aan dat ze de inspanningsverplichtingen voor het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate waarborgt. Voor de types 1 en 8 realiseert de school de handelingsplanning voor wereldoriëntatie met de decretale ontwikkelingsdoelen als richtsnoer in onvoldoende mate.

- In tegenstelling met andere leergebieden hanteert de school voor wereldoriëntatie nog geen type-eigen **visie**. Voor type 1 en type 8 geldt een leerkrachtgecentreerde benadering van kennis doorgeven, waarbij vaardigheden en attitudes veel minder een ambitie zijn. Dit weegt voor de leerlingen zowel op de totale persoonlijkheidsontwikkeling als op het streven naar een zo autonoom mogelijke participatie aan de maatschappij.
- Het team bepaalt voor het opzetten van de handelingsplanning geen geëxpliceerde **beginsituatie** voor wereldoriëntatie, evenmin is er een vermelding van specifieke talenten of interesses. Wel zijn er via andere leergebieden linken voor de beeldvorming voor wereldoriëntatie. Specifiek voor type 2 is dat redzaamheid de beeldvorming sterk bepaalt.
- Voor type 1 en type 8 gelden de type-eigen ontwikkelingsdoelen doorgaans niet als het referentiekader voor de **doelenselectie**. Behalve voor schoolprojecten zijn het vooral affiniteit en ervaring die wegen op het aanbod van leerinhouden via de keuze van een aantal thema's. Handelingsplannen voor dit leergebied vertrekken niet uit van een concrete zorgvraag of van interessegebieden om doelen te bepalen op maat van ieder kind.
- In type 2 hanteert het team de ontwikkelingsdoelen als leidraad voor een geïndividualiseerde doelenselectie. Voorts bieden de 'procedurebladen' op groepsniveau doelenselecties voor heel wat frequente activiteiten.
- In functie van de **voorbereiding** maken de teams afspraken over de keuze van de thema's. Het ontbreekt op school- en typeniveau aan afspraken over de doorgaande lijn in het aanbod van de opeenvolgende groepen, over cursorische leerinhouden van sommige leerdomeinen en over het nastreven van een evenwicht tussen de domeinen. De concrete invulling verloopt individueel, wat leidt tot eigen accenten en overlappingen. Dit leidt vooral in type 1 en type 8 tot overaanbod en hiaten in het aanbod van leerinhouden, waarbij sommige domeinen te weinig aandacht krijgen. In type 2 gelden voor een aantal inhouden impliciete afspraken over een doorgaande lijn, wat kan leiden tot verscheidenheid.
- In de lokalen voor type 1 en type 8 anticiperen de klasinrichting, de klasorganisatie en de onderwijskundige aanpak nauwelijks op de exploratie-, ontwikkelings- en leerdrang van de kinderen. In de meeste groepslokalen ontbreken in het klasbeeld de nodige kaders zoals kaarten en tijdlijnen, voor het ondersteunen en het toegankelijk maken van de verschillende domeinen. Uit de schaars aanwezige kaders in de verschillende lokalen blijkt geen doorgaande lijn, evenmin een functioneel gebruik ervan om inhouden en actualiteit te duiden in vooral tijd en ruimte. Zo missen kinderen kansen op het helpen onthouden van het aangereikte aanbod en het leggen van verbanden.
- De leerkrachten stofferen de leerinhouden doorgaans thematisch, wat een zekere horizontale samenhang waarborgt en nauwer aansluit bij de belevings- en leefwereld van de kinderen. Leeruitstappen en meerdaagse extramurosactiviteiten dragen ertoe bij dat het betrokken thema werkelijkheidsnabij is. Ook de aandacht voor de actualiteit creëert mogelijkheden om ze te plaatsen in een tijd- of ruimteperspectief en om leerinhouden te duiden. Er lopen voorts initiatieven waardoor vooral via schoolprojecten milieu-, gezondheids- en verkeerseducatie kansen krijgen.
- Er is een afspraak om het luik 'verkeer en mobiliteit' cursorisch aan te reiken. In sommige klassen is er daarbij ook expliciete aandacht voor vaardigheden en attitudes.
- In de **uitvoering** staat voor de type 1- en 8-groepen een sterk geleid, verbaal, klassikaal en frontaal onderwijs centraal en verlopen interacties veelal eenzijdig tussen leraar en leerling. Kennisverwerving en -reproductie vormen het gemeenschappelijke draagvlak, zodat dit leergebied sterk neigt naar 'weetkunde'. Doorgaans geeft de leerkracht kennis door. Dat kinderen zelf of samen initiatief nemen om 'de wereld' te exploreren krijgt soms maar weinig kansen. Het ontbreken van uitdagingen om te komen tot leerlingeninteractie en leerlingeninitiatief weegt op de noodzaak van functioneel onderwijs.

- De organisatie en aanpak in type 2 is sterk individueel uitgebouwd en bij uitstek gericht op functionaliteit.
- In de types 1 en 8 zijn er nauwelijks afspraken om systematisch **evaluatie**gegevens te verzamelen voor wereldoriëntatie. De leerkrachten hanteren doorgaans zelfgemaakte toetsen die bijna uitsluitend gericht zijn op kennisreproductie. Driemaal per jaar is er een rapport met een cijfer voor wereldoriëntatie en voor verkeer. In type 2 gebeurt er vooral aan de hand van gerichte observaties, soms ook een toets, een tweemaandelijks opvolging voor kennis van de wereld en zelfredzaamheid waarover de leerkrachten tweemaal per jaar rapporteren aan de ouders.
- Het team is zich ervan bewust dat wereldoriëntatie fundamenteel moet worden bijgestuurd in de types 1 en 8. Daarom is het een schoolprioriteit om dit leergebied voor beide afdelingen planmatig te optimaliseren vanuit de ontwikkelingsdoelen. Zo ontluikt momenteel een evaluatie op systeemniveau. Het team toetst de inventaris van de huidige leerinhouden voor het domein natuur in type 8 aan de ontwikkelingsdoelen.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- De school stuurt vanuit een transparante visie het beleid aan dat erop gericht is de deskundigheid van de teamleden te bevorderen.
- In het team leeft een cultuur waarin expertiseontwikkeling evident is. Het schoolbestuur verwacht dat ieder teamlid zich bijschoolt. Het rekent erop dat iedereen een specifieke opleiding buitengewoon onderwijs volgt en dat paramedici zich daarenboven specialiseren.
- De school werkt met een prioriteitenplan. Op basis van een jaarlijkse bevraging bij de teamleden speelt dit plan in op hun noden en behoeften. Het is sturend voor de deskundigheidsbevordering, die zodoende **doelgericht** is en vorm krijgt in het nascholingsplan. Dat voorziet in zowel vorming voor het hele team of voor deelteams, als individuele nascholing. In dat geval koppelt het teamlid opgedane kennis en inzichten terug naar het team of deelteam.
- De school ziet vormingsmomenten als een wezenlijk onderdeel van een planmatig veranderings- of vernieuwingstraject. Daarom gaat ze uit van een **ontwikkelingsgerichte** driejarenaanpak op beleids- en teamniveau en voorziet ze ook interne structuren voor **ondersteuning** en begeleiding, die nog aan efficiëntie kunnen winnen.
- De school doet niet alleen een beroep op externe diensten, ze wendt ook interne expertise aan om de deskundigheid van teamleden te bevorderen. Vormen van collegiale consultatie en specifieke werkgroepen zijn daar voorbeelden van.
- Teamleden onderstrepen de meerwaarde van ervaringsuitwisseling zowel tijdens het wekelijkse of tweewekelijkse teamoverleg als tijdens samenkomsten van bovenscholse netwerken. Daarom betreurt het type 2-team de stopzetting van zulk

bovenschools overleg. De school gaat ook in op de uitnodiging van andere scholen om verworven knowhow te delen.

- In de lerarenkamer is een aanbod van vaktijdschriften beschikbaar. Het gebeurt wel eens dat een artikel aan bod komt tijdens een overleg. In de orthotheek kunnen teamleden heel wat vakliteratuur raadplegen.
- In het algemeen ervaren de teamleden de nascholingsaanpak als waardevol en leerrijk. Ze geven ook effecten aan die de **doeltreffendheid** illustreren. Op het einde van het schooljaar is de nascholing tevens een luik van de evaluatie van de werking.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid.

Motivering

- De evaluatiepraktijk gaat uit van een niet geëxpliciteerde, maar **gedragen visie**. Er gelden met het oog op een permanente evaluatie duidelijke afspraken en procedures.
- In type 2 leeft een kindgerichte zienswijze op evaluatie en baseren de teamleden zich vooral op het verwoorden van gerichte observaties in functie van de doelenselectie.
- De evaluatie is in de types 1 en 8 voor sommige leergebieden gebaseerd op het kwantificeren van technisch-cognitieve aspecten en reproduceerbare kennis, en op een schaalscore of een omschrijving voor andere leergebieden en leerdomeinen. Uitgezonderd voor de additionele hulp leidt de veeleer programmagerichte benadering tot minder trajecten op maat van de kinderen. De evaluatie is sterk gericht op de rapportering en het bijhorende oudercontact. De teamleden bespreken de evaluatiegegevens met de ouders naar aanleiding van het rapport.
- De school werkt met gestandaardiseerde toetsen voor onder meer spelling, technisch lezen en wiskunde. Die resultaten gebruikt ze om ook klasdoorbrekende niveaugroepen samen te stellen. De paramedici en de bijzondere leermeesters hanteren discipline-eigen instrumenten om vorderingen in kaart te brengen.
- Vooral de klassenraad die in principe driemaal samenkomt, maar ook het teamoverleg zijn momenten waarop teamleden evaluatiegegevens bespreken. Tijdens de klassenraad leidt die informatie tot het (her)formuleren van een zorgvraag, terwijl de doelenselectie zelf geen voorwerp van evaluatie is. In type 2 en de autigroepen gebeurt de evaluatie in functie van de individuele vorderingen wat uitmondt in gedifferentieerde doelen en trajecten op maat.
- Tijdens de bijgewoonde activiteiten benaderden de leerkrachten de leerlingen op een positieve wijze en leverden zij constructieve feedback. Dat blijkt ook maar wat meer verscheiden uit de beoordeling en appreciatie van leerlingenwerk.
- De evaluatiepraktijk is een problematiek die leeft in het team. Initiatieven om na te gaan in welke mate de evaluatiepraktijk **doeltreffend** is en om vandaaruit eventueel de werking bij te sturen, zijn nog niet gepland.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De sterke aangroei van leerlingen weegt zwaar op de beschikbare schoolinfrastructuur. Daarom hanteert de school een inschrijvingsbeleid dat ondanks een wachtlijst, nog uitmondt in manifest plaatsgebrek. Later dit jaar neemt de school een tweede vestigingsplaats in gebruik voor de type 2-afdeling, die deels verhuist. In een volgende fase volgen de andere groepen van type 2.
- De school stelt zichzelf steeds voor nieuwe uitdagingen. De laatste jaren investeerde de school sterk in de uitbouw van haar type 2-werking en haar autiwerking.
- Het interne **leiderschap** is sterk gestructureerd en transparant. De directeur richt en stuurt de globale werking aan en volgt ze op. Ze stelt ook duidelijke verwachtingen. Coördinatoren sturen de paramedici en elk type aan. Ze vormen samen met de directeur het beleidsteam dat wekelijks zowel de planning en de dagdagelijkse werking bespreekt als de gelijkgerichtheid bewaakt en daartoe initiatieven ontwikkelt. Het beleidsteam neemt ook de beslissingen. Maandelijks overlegt het kernteam dat is samengesteld uit teamleden van alle geledingen. Dit orgaan staat dichtbij wat teamleden zelf aanbelangt. Er zijn ook inhoudelijke en praktische werkgroepen actief die initiatieven nemen, uitwerken en ondersteunen en daarover informeren tijdens de maandelijks personeelsvergadering.
- De school werkt vanuit een gedragen **visie** die inzet op het welbevinden van de kinderen en accenten legt op de technisch-cognitieve component. De laatste jaren stuurde het team het eigen opvoedingsproject bij en het ontwikkelde voor sommige leergebieden, leerstoornissen of aspecten van de handelingsplanning type-eigen of schoolvisies. Het is de bedoeling om ze gefaseerd na te streven en het beleidsplan is daartoe een instrument.
- Verscheidene overlegstructuren dragen bij tot een vooral typegebonden, grote gezamenlijke gelijkgerichtheid in denken en handelen. Het wekelijkse of tweewekelijkse overleg per type is sterk bepalend daarvoor. Sturing, coaching en opvolging van de concrete klaspraktijk om de vele initiatieven en impulsen te borgen of bij te sturen, blijven veeleer beperkt en zijn nodig om deze gelijkgerichtheid ook terug te zien in de klaspraktijk.
- Hoewel niet evident met 82 teamleden streeft de school naar een gedragen beleid en besluitvorming. Door vernieuwingen of bijstellingen die het beleidsteam uitzet, vooraf af te toetsen in het kernteam, gaan ze leven in het team vooraleer ze er geïntroduceerd worden. Dit leidt uiteindelijk en doorgaans tot een participatieve **besluitvorming** en een grote betrokkenheid van teamleden bij de schoolontwikkeling.
- De school werkte een visie uit op interne kwaliteitszorg. Ze beschikt over heel wat evaluatiegegevens van leerlingen die ze hanteert in functie van de handelingsplanning. Cyclisch en systematisch onderwijsopbrengsten verzamelen, analyseren en er passende conclusies en acties aan koppelen, staat nog in een aanvangsfase. De leerlingen beginnen met succes het buitengewoon secundair onderwijs of starten met goede resultaten in de A- of B-stroom van het gewoon secundair onderwijs.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De realisatie van de handelingsplanning voor het leergebied Nederlands in de types 1 en 8, en voor het leergebied communicatie en taal in type 2.
- De doelgerichte selectie van ontwikkelingsdoelen Nederlands en de formulering van tussendoelen in een leerlijn die groepsleraren en paramedici gebruiken als een functioneel instrument om het groepshandelingsplan inhoud te geven.
- De inspanningen om met een aantal initiatieven kinderen meer leesplezier te geven.
- De kansen tot het nastreven van de ontwikkelingsdoelen wereldoriëntatie tijdens thema's, projecten, uitstappen en openluchtklassen.
- De bijzondere aandacht om de zelfstandigheid, de zelfredzaamheid en de maatschappelijke weerbaarheid voor de type 2 leerlingen te bevorderen.
- De specifieke pedagogisch-didactische aanpak van leerlingen met ASS door een aangepast klasmanagement en een functionele klasorganisatie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De efficiëntie en effectiviteit waarmee de school de professionalisering aanpakt.
- De uitgeklaarde afspraken en procedures voor evaluatie.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De doeltreffend georganiseerde en degelijke aangestuurde school waarbij teamleden alle kansen krijgen om samen school te maken.
- De investering in visieontwikkeling als basis voor het creëren en bewaken van een gezamenlijke doelgerichtheid en als baken voor het opzetten van een coherent beleid.
- Het enthousiaste, vernieuwingsbereide en zelfkritische team dat er voortdurend naar streeft de onderwijskwaliteit te verbeteren.
- De rustige en gedisciplineerde werksfeer, de respectvolle omgang en de duidelijke school- en klasafspraken die zorgen voor een aangenaam en gestructureerd leer- en leefklimaat en dit ondanks de sterk infrastructurele beperkingen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Voor het leergebied Nederlands in de types 1 en 8 het cyclische proces van de handelingsplanning optimaliseren door:
 - het leren en de ontwikkeling van het individuele kind meer centraal te stellen;
 - de specifieke zorgvraag als het uitgangspunt te nemen voor de doelenselectie en het pedagogisch en didactisch handelen met het oog op de voorbereidings- en uitvoeringsfase af te stemmen op de uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen en op de specifieke leer- en opvoedingsnoden van kinderen;
 - een meer functioneel taalvaardigheidsonderwijs na te streven met meer systematische en doelgerichte aandacht voor spreken en luisteren.
- Voor het leergebied wereldoriëntatie in de leergroepen type 2 afspraken maken en formaliseren om de continuïteit en de gradatie van leerinhouden te waarborgen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- In type 1 en 8 de evaluatiegegevens voor Nederlands meer aanwenden in de cyclische handelingsplanning zodat dit in de voorbereiding en de uitvoering leidt tot meer trajecten op maat van individuele kinderen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Rekening houdend met de maximale capaciteit die de infrastructuur en accommodatie aankunnen, een gedragen visie en beleid ontwikkelen voor inschrijvingen van nieuwe leerlingen teneinde de onderwijskundige en opvoedkundige kwaliteit te kunnen waarborgen.
- De kwaliteitszorg verder uitbouwen op basis van de leerlingenresultaten, vorderingen en resultaten uit vervolgonderwijs en andere outcomes om op type- en/of schoolniveau de werking en de eigen onderwijskwaliteit te bestendigen of bij te sturen.
- Vanuit coaching en opvolging streven naar de integratie en vertaling van beleidsvisies in de klaspraktijk.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het kwaliteitsvol realiseren van de handelingsplanning voor wereldoriëntatie en het nastreven van ontwikkelingsdoelen op maat van alle leerlingen van de type 1- en 8-afdeling.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor type 2.

BEPERKT GUNSTIG

	Omwille van
type 1	Wereldoriëntatie
type 8	Wereldoriëntatie

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 februari 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Ludo Coenen

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: